

1. Az $ABCD$ trapézban az A és a D csúcsoknál derékszög van, az AC és a BD átlók merőlegesek egymásra és $4AB = 9CD$. Határozzuk meg az átlók hosszának az arányát!

I. megoldás. Legyenek a trapéz csúcsai $A(0;0)$, $B(9a;0)$, $C(4a;m)$ és $D(0;m)$. Az $\overrightarrow{AC}(4a;m)$ és $\overrightarrow{BD}(-9a;m)$ vektorok merőlegesek, skaláris szorzatuk 0, így $-36a^2 + m^2 = 0$. Ezt felhasználva: $\frac{BD^2}{AC^2} = \frac{81a^2 + m^2}{16a^2 + m^2} = \frac{117a^2}{52a^2}$. Így $\frac{BD}{AC} = \frac{3}{2}$.

II. megoldás. A C csúcson át BD -vel párhuzamosan rajzolt egyenes és AB metszéspontját jelöljük E -vel. Az AEC derékszögű háromszögben a befogótételt fölírva: $AC^2 = 4a \cdot 13a$, $BD^2 = EC^2 = 9a \cdot 13a$, amelyekből az előző eredményhez jutunk.

2. Oldjuk meg az

$$\frac{x-14}{2} + \frac{x-12}{4} + \frac{x-10}{6} = \frac{x-8}{8} + \frac{x-6}{10} + \frac{x-4}{12} + \frac{x-16}{p}$$

egyenletet, ahol a p 0-tól különböző valós paraméter.

Megoldás. Az egyenlet mindkét oldalából 3-at elvéve:

$$\frac{x-14}{2} - 1 + \frac{x-12}{4} - 1 + \frac{x-10}{6} - 1 = \frac{x-8}{8} - 1 + \frac{x-6}{10} - 1 + \frac{x-4}{12} - 1 + \frac{x-16}{p}.$$

Ebből az

$$(x-16) \cdot \left(\frac{1}{2} + \frac{1}{4} + \frac{1}{6} - \frac{1}{8} - \frac{1}{10} - \frac{1}{12} - \frac{1}{p} \right) = (x-16) \left(\frac{73}{120} - \frac{1}{p} \right) = 0$$

egyenlethez jutunk. $p = \frac{120}{73}$ esetén végtelen sok megoldás van, $p \neq \frac{120}{73}$ -ra az $x = 16$ érték adódik.

3. Írjuk föl annak a körnek az egyenletét, amely átmegy az $A(0;9)$ és a $B(7;2)$ pontokon és érinti az x tengelyt.

I. megoldás. A keresett kör középpontja rajta lesz a szakasz felezőmerőlegesén, az $x - y = -2$ egyenesen. A középpont így $(r-2; r)$.

Ennek az A -tól való távolsága r , így a B koordinátáit helyettesítve

$$(r-2)^2 + (r-9)^2 = r^2.$$

Ebből az $r = 5$ és $r = 17$ értékeket kapjuk.

A keresett körök egyenlete:

$$(x-3)^2 + (y-5)^2 = 25, \quad \text{illetve} \quad (x-15)^2 + (y-17)^2 = 289.$$

II. megoldás. Az AB egyenes egyenlete $x + y = 9$, ez az x tengelyt a $(9;0)$ pontban metszi. E pontnak a körre vonatkozó hatványa $2 \cdot \sqrt{2} \cdot 9 \cdot \sqrt{2} = 36$. Ebből az x tengelyen lévő érintési pontok: $9 - 6 = 3$, illetve $9 + 6 = 15$.

4. Egy gúla alaplappja olyan trapéz, melynek három oldala 6 egység hosszú, a negyedik pedig 12 egységnyi. A gúla oldalélei az alapsíkkal egyenlő szöveget zárnak be. Mekkora ez a szög, ha a test térfogata 162 térfogategység?

Megoldás. Legyen az alaplapon $AB = 12$, $BC = CD = DA = 6$, az alaplapon kívüli csúcs E . Húzzunk párhuzamosan a C csúcson át AD -vel, ennek AB -vel való metszéspontja legyen T . Az $ATCD$ négyszög rombusz, tehát a trapéz három egybevágó szabályos háromszögből áll, melyek oldala 6 egység. Az E pont vetülete az alapsíkon legyen K . Ekkor a KAE és KBE , illetve a KCE és KDE háromszögek egybevágóak, így K a trapéz köré írt kör középpontja, tehát azonos T -vel.

A trapéz területe $27\sqrt{3}$, így $\frac{27\sqrt{3} \cdot m}{3} = 162$ -ből a test m magassága $6\sqrt{3}$. A keresett szög hegyes, értéke így 60° .

5. Egy háromszög egyik oldalát a szemben fekvő szög harmadoló egyenesei 5, 6 és 9 egységnyi szakaszokra bontják. Határozzuk meg az ezzel az oldallal szembeni szög koszinuszának pontos értékét.

Megoldás. Ha az A csúcsból induló szögharmadoló egyenesek a BC oldalt a D és E pontokban metszik, akkor a szögfelezőtétel miatt $AB = 5x$, $AD = 2y$, $AE = 6x$ és $AC = 3y$. Az ABE háromszög területét kétféleképpen felírva az

$$\frac{5x \cdot 2y \cdot \sin \alpha}{2} + \frac{2y \cdot 6x \cdot \sin \alpha}{2} = \frac{5x \cdot 6x \cdot \sin 2\alpha}{2}$$

egyenlethez jutunk. Ebből $11y = 30x \cdot \cos \alpha$.

Az ADC háromszög területéből hasonló módon a $15x = 6y \cdot \cos \alpha$ összefüggéshez jutunk. Ebből $\frac{y}{x} = \sqrt{\frac{75}{11}}$, majd $\cos \alpha = \sqrt{\frac{11}{12}}$. A $\cos 3\alpha$ -ra a $\frac{\sqrt{33}}{9}$ értéket kapjuk.

6. Adjuk meg a

$$2 \sin \frac{2002^{100} \cdot \pi}{-3} \cdot 5^{\frac{1}{\log_3 25}} = |\sqrt{x^2 - 2x + 1} - 4|$$

egyenlet legkisebb pozitív megoldását!

Megoldás. Mivel 2002 páros és 3-mal osztva 1 maradékot ad, azért 2002^{100} is ilyen. Így 2002^{100} 6-tal osztva 4 maradékot ad. Ezért

$$2 \sin \left(-2002^{100} \frac{\pi}{3} \right) = 2 \sin \left(-\frac{4\pi}{3} \right) = \sqrt{3}$$
$$5^{\frac{1}{\log_3 25}} = 5^{\log_{25} 3} = 25^{\frac{1}{2} \log_{25} 3} = \sqrt{3}.$$

Így az egyenlet bal oldalának az értéke 3. A jobb oldal $||x - 1| - 4|$ alakban írható, a 3 értéket négy helyen veszi föl. Közülük a legkisebb pozitív a 2, ez a megoldás.

7. Milyen p és q pozitív prímpárookra lesz a

$$(p^2 - pq - 2q^2)x^2 - 3q^2x - (2p + 0,5) = 0$$

egyenletnek egy valós gyöke?

Megoldás. $p^2 - pq - 2q^2 = 0$ esetén $(p - 2q)(p + q) = 0$. A $p = 2q$ és $p + q = 0$ esetek nem adnak megoldást. $p^2 - pq - 2q^2 \neq 0$ fennállásakor $D = 0$ szükséges.

$$D = 9q^4 + 4(2p + 0,5)(p^2 - pq - 2q^2) = 9q^4 + 2(4p + 1)(p^2 - pq - 2q^2) = 0$$

A bal oldal második tagja páros, így $q = 2$ lehet csak. Ezt beírva:

$$9 \cdot 2^4 + 2(4p + 1)(p^2 - 2p - 8) = 0, \quad -4p^3 - 7p^2 - 34p + 64 = 0.$$

Ha egyenlőség van, akkor a bal oldal egyetlen páratlan együtthatójú tagja, $-7p^2$ is páros, így csak $p = 2$ lehetséges és ez valóban megoldás.

8. Mely valós számokra értelmezhető a

$$\sqrt{\frac{2^{-x+1} - 0,5}{\log_x(x^2 + x)}}$$

kifejezés?

Megoldás. $\frac{2^{-x+1} - 0,5}{\log_x(x^2 + x)} \geq 0$ szükséges. A számláló nemnegatív és a nevező pozitív, az alap 1-nél nagyobb esetből

az $1 < x \leq 2$ -t kapjuk. A számláló nemnegatív és a nevező pozitív, 1-nél kisebb alap esetén a $0 < x < \frac{-1 + \sqrt{5}}{2}$ intervallum adódik.

A számláló nempozitív, a nevező negatív esetekből nem kapunk megoldást.